

Storhertugdømmet Luxembourgs historie

Storhertugdømmet Luxembourgs regentpar, storhertug Henri (f. 16. april 1955) og storhertuginde Maria Teresa (f. 22. marts 1956).

Tekst og fotos af Per Brunsgård, Tim.

Luxembourg blev grundlagt i 963, da grev Siegfried (d. 998) anskaffede sig borgen Lucilinburhuc, der tilhørte munkene i Abbey af Saint-Maximin i Trier, ved floden Alzette. Herfra udbredte han og hans efterfølgere grevskabet Luxembourgs territorium. 1136 tilfaldt grevskabet ved arv en søn af greven af Namur, hvorved Luxembourg blev udvidet med flere større fransktalende områder.

I 1308 valgtes Henrik 7. af Luxembourg til tysk konge, mens hans søn Johan den Blinde (1296-1346) ved ægteskab fik Bøhmen. Johans søn Karl 4., som blev tysk kejser, ophøjede Luxembourg til hertugdømme. Kejser Wenzel pantsatte i 1388 Luxembourg for at kunne forfølge sin mellemeuropæiske politik.

I 1441 overtog Filip 3. den Gode af Burgund panterrettighederne, hvorefter Luxembourg indgik i de burgundiske lande og senere i De Habsburgske Nederlande.

Under oprøret mod Spanien i slutningen af 1500-tallet forblev Luxembourg, der ikke havde været berørt af Reformationen, på den spanske side. I 1659 blev de sydlige del Thionville og Montmédy afstået til Frankrig. Året 1684 blev Luxembourg erobret af Ludvig 14., som atter afstod det i 1697.

I 1794 blev De Sydlige Nederlande og dermed Luxembourg erobret af det revolutionære Frankrig, som gjorde hertugdømmet til departementet Forêts. Efter Napoleon 1.s nederlag i 1815, blev det på Wienerkongressen besluttet at slutte Holland og Belgien sammen under den hollandske konge Vilhelm 1.

*Storhertugpaladset, slottet i centrum af Luxembourg.
The grand-ducal palace. Storhertugens Palæ anvendes som
receptionslokaler. Dets venstre del med kunstfærdigt stenhugger-
arbejde stammer fra 1500-tallet. Egentlig var fløjen byens rådhus,
men da Adolphe blev storhertug i 1890, blev det hans residens.*

Yderst storhertugparret Henri og Maria Teresa. I midten arvestorhertugbrudeparret Guillaume og den belgiske grevinde Stéphanie de Lannoy.

Storhertug Henri af Luxembourg på storpaladsets balkon sammen med deres andet barn prins Felix.

Storhertugparrets tredje søn prins Louis og hans hustru, prinsesse Tessy, trådte også ud på balkonen.

På arvestorhertug Guillaumes og Stéphanie de Lonnays bryllupsdag, 20. oktober 2012, i Luxembourg, trådte også de sidste ud på balkonen. Fra venstre storhertuginde Maria Teresa, prinsesse Alexandra og sidst prins Sébastien.

Luxembourg fik en særordning: Mens de østlige områder blev afstået til Preussen, blev resten ophøjet til et storhertugdømme og tillagt den hollandske konge som personlig ejendom. Formålet hermed var dels at give kongen kompensation for afståelsen af nogle familieområder, dels og navnlig at få Luxembourg optaget som medlem af Det Tyske Forbund for dermed at få placeret en preussisk garnison i Luxembourgs fæstning som værn mod Frankrig.

Storhertugdømmet blev reelt regeret sammen med Holland og Belgien og deltog som de øvrige belgiske provinser i den belgiske revolution i 1830.

Som et led i den endelige fredsslutning mellem Holland og Belgien i 1839 blev Luxembourg delt. Den vestlige, fransktalende del blev til den belgiske provins Luxembourg, mens den østlige, tysktalende del fortsat skulle være et storhertugdømme i personalunion med Holland.

For økonomiens skyld blev Luxembourg i 1842 optaget i Det Tyske Toldforbund. Ophævelsen af Det Tyske Forbund, 1866, gjorde Luxembourg til et internationalt spørgsmål. I 1867 anerkendte stormagterne storhertugdømmets neutralitet og uafhængighed. Den preussiske garnison i Luxembourg by blev trukket tilbage, og fæstningen sløjft.

I 1868 indførtes en liberal grundlov. Området fik del i den tyske økonomis opblomstring især takket være den betydelige stålindustri, som stort set var på tyske hænder. Som reaktion mod tysk dominans fastholdt man fransk som administrations- og kultursprog, selvom folkesproget var en tysk dialekt og tysk almindelig anvendt.

Efter Vilhelm 3.s død i 1890 benyttede Luxembourgerne mandlig arvefølge til at ophæve personalunionen med Holland, og Adolf af Nassau, blev indsat som storhertug.

Først i det nittendeårhundrede afskaffede man den mandlige arvefølge i Luxembourg.

Luxembourg blev i 1914, (1. verdenskrig), og igen i maj 1940 (2. verdenskrig) besat af Tyskland. Luxembourg led meget under besættelsen.

1944 blev Luxembourg medlem af Benelux og i 1949 af NATO. I 1951 medlem af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, hvori landets relativt store stålindustri sikrede den lille stat selvstændig repræsentation, og i 1957 af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab.

Storhertugparret Henri og Maria Teresa blev 14. februar 1981 gift. De kongelige højheder har fire sønner og en datter.

Arvestorhertug prins Guillaume (f. 11. november 1981), prins Félix (f. 3. juni 1984), prins Louis (f. 3. august 1986), prinsesse Alexandra (f. 16. februar 1991) og prins Sébastien (f. 16. april 1992).

Storhertug, Henri kom til magten den 7. oktober 2000 efter sin far, Jean, der abdicerede.

Storhertug Henri og storhertuginde Maria Teresa. Indsat som storhertug i Luxembourg 7. oktober 2000.

Hovedstaden Luxembourg ligger strategisk på to klippeflader adskilt af en dyb kløft. Hovedstaden har godt 125.000 indbyggere, hele landet godt 1/2 million.

Hovedgaden Luxembourg ligger flot og strategisk på to store klippeflader adskilt af en dyb kløft. Allerede i romertiden lå der en by på dette sted, hvor vigtige handelsveje krydser hinanden, og det var her, grev Siegfried i 963 byggede den borg, der blev hovedstadens centrum.

EU-institutioner med deres tusinder af ansatte gør, at Luxembourg By er Europas hovedstad i næsten lige så høj grad som Bruxelles.

EU-institutionerne er samlet på den ene af byens to store kippeflader (Kirchberg-plateauet), og de dominerer byen sammen med over 100 udenlandske bankers paladser. EU-institutionernes over 5000 ansatte og de mange bankfolk har, ligesom i Bruxelles, lagt et stort pres på boligmarkedet.

Den gamle bydel af Luxembourg var omgivet af et enormt fæstningsanlæg, "Nordeuropas Gibraltar", der dengang var et af Europas stærkeste fæstninger. Den havde 3 mure, 40 tårne og 23 km underjordiske kassematter.

Da Luxembourg i 1867 blev anerkendt som neutralt, var det en betingelse, at fæstningen blev jævnet med jorden, hvad der tog over 20 år uden at lykkes helt. Der blev i 2002 oprettet et fæstningsmuseum (Musée de la Forteresse).

Luxembourg ligger på flere plateauer adskilt af dybe kløfter med floderne Alzette og Petrusse.

Den højre fløj af storhertugpaladset er bygget i 1741, og den ved siden af er fra 1859. Her holder Deputeretkammeret til. Storhertugens Palæ ligger i byens centrum, det mest charmerende del af Luxembourg.

Regenter i Luxembourg

Storhertugdømmet fra 1815 til i dag

William I	1815 - 1840	William IV	1905 - 1912
William II	1840 - 1849	Maria-Adelaide	1912 - 1919
William III	1849 - 1890	Charlotte	1919 - 1964
Henry fra Holland	1850 - 1879	Jean	1964 - 2000
Løjtnant repræsentant for William III		Henri	2000 -
Adolf af Nassau	1890 - 1905		